

Załącznik nr 3

Objaśnienia do zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno na lata 2021-2030

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest dokumentem strategicznym służącym ocenie długoterminowego potencjału Gminy w celu zaprognozowania niezbędnych wydatków bieżących oraz ustalenia możliwości inwestycyjnych w kontekście efektywnego zarządzania środkami pożyczkowo-kredytowymi, finansującymi potrzeby rozwojowe.

I. Założenia makroekonomiczne, finansowe i gospodarcze

Kluczową kwestią mającą wpływ na możliwości budżetowe Gminy Stolno jest przyszły rozwój sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie zdeterminowany uwarunkowaniami epidemicznymi związanymi z pandemią koronawirusa SARS-Cov-2 wywołującego chorobę COVID -19. Bezprecedensowy charakter kryzysu gospodarki polskiej i światowej wywołany następstwami pandemii obarcza znacznym ryzykiem popełnienia błędu w formułowaniu prognozy na tle spowolnienia koniunktury gospodarczej. W celu przeciwdziałania skutkom pandemii, w drodze rządowych decyzji administracyjnych, na życie społeczne i gospodarcze nałożony został szereg ograniczeń i obostrzeń. W efekcie tych działań zapobiegawczych oraz powszechnego poczucia niepewności odnoszącego się do zagrożenia zdrowia i kryzysu gospodarczego gospodarka światowa i polska doświadczyła załamania poziomu koniunktury w 2020 r. i na początku 2021 r. Pomimo polepszenia się koniunktury gospodarczej w ciągu 2021 r. negatywne dla budżetu gminy następstwa pandemii utrzymują się nadal choćby w zakresie spadku wpływów z najmu lokali i obiektów sportowych przy szkołach przy kontynuacji od 2020 r. oraz działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w ramach wydatków.

Prognozę makroekonomiczną przyjętą na potrzeby opracowania projektu zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno na lata 2021-2030 stanowią **uaktualnione założenia określone w dokumentach sygnowanych przez Ministerstwo Finansów:**

-Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja sierpień 2021 r. - publikacja 31 sierpnia 2021 r.,

- Projekt ustawy budżetowej na rok 2022 - publikacja 28 września 2021 r.,

Prognoza podstawowych wskaźników makroekonomicznych w perspektywie do 2024 r. przez Ministerstwo Finansów 28 września 2021 r. przedstawia się następująco:

- dynamika realna Produktu Krajowego Brutto: w 2021 r. - 104,9%, w 2022 r. – 104,6% , w 2023 – 103,7% oraz w 2024 r. - 103,5%;

- dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna) przy planowaniu wydatków: w 2021 r. - 104,3% , w 2022 r. – 103,3 % , w 2023 r. – 103,0% oraz w 2024 r. - 102,7% ,

- dynamika nominalna przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w 2021 r. – 107,4, w 2022 r. – 106,7%, 2023 r. 106,5% oraz w 2024 r. - 106,2 %,

- dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej - w 2021 r. – 100,5%, w 2022 r. - 100,7% , w 2023 r. – 100,3% oraz w 2024 r. - 100,00% .

Do wyliczenia kosztów odsetek od zadłużenia przyjęto prognozowane stawki bazowe WIBOR3M.

W ramach omawianej prognozy wyróżnia się rok 2021 jako rok bazowy, który jest zgodny z danymi zawartymi w uchwale w sprawie zmiany budżetu Gminy Stolno na 2021 rok według stanu na dzień 21 grudnia 2021 r. Wyzwaniem na lata następne będzie uzyskanie odpowiednich środków na cele rozwojowe. Zakłada się kontynuację realizacji wieloletnich założeń inwestycyjnych obejmujących projekty planowane do współfinansowania ze środków perspektywy Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 (z okresem rozliczeniowym do 2023 r.). Założono uzyskanie dofinansowania z tej perspektywy unijnej do realizacji projektów majątkowych w latach 2021 – 2023. Kluczowym wsparciem tych możliwości inwestycyjnych poprzez zapewnienie finansowania wkładu własnego będzie zaciąganie w tych latach kredytów i pożyczek, albowiem szczególnie do 2023 roku kwestią nadrzędną będzie wykorzystanie szans rozwojowych Gminy, w tym dotyczących infrastruktury i związanych z nią inwestycji, przy zachowaniu długoterminowej równowagi finansowej Gminy. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w latach 2021 – 2030 (wyłączając majątkowe przedsięwzięcia jednoroczne uwzględnione w planie na 2021r) sięga **18.512.521,30 zł**.

Obok założeń makroekonomicznych punktem wyjścia do opracowania wieloletniej prognozy finansowej jest ocena aktualnej sytuacji finansowej Gminy oparta na danych z wykonania budżetu za 2020 r. Rok 2020 zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 2.889.378,96 zł przy planowanym deficycie w wysokości - 1.458.282,77 zł

oraz wygenerowane zostały wolne środki na rachunku bieżącym budżetu z wyłączeniem rachunku dedykowanego obsłudze środków RFIL, wynikające z rozliczeń kredytów i pożyczek - w wysokości 2.648.426,59 zł. Z kolei zgodnie ze sprawozdaniem jednostkowym Rb-Z stan zadłużenia na koniec 2020 r. uległ obniżeniu do wysokości 4.069.100,87 zł. Stworzyło to korzystniejsze warunki do bezpieczniejszego finansowania inwestycji i zaciągania zobowiązań w 2021 r. Pozytywnie dla bezpieczeństwa finansów gminy wpłynęła również usankcjonowana ostatnią korektą budżetu gminy na 2021 r. z dnia 21 grudnia 2021 r. zwiększona planowana nadwyżka operacyjna z poziomu 1.032.451,63 zł do poziomu 1.059.140,63 zł oraz nastąpi zmniejszenie planowanego wyniku ujemnego budżetu na koniec 2021 r. z poziomu - 3.192.106,36 zł do poziomu - 2.292.106,36 zł.

II. Dochody

Prognoza dochodów warunkuje poziom wydatków możliwych do poniesienia w przyszłości. Prognoza dochodów bieżących została opracowana w oparciu o analizę realizacji dochodów bieżących w latach poprzedzających rok budżetowy, dla każdego źródła dochodów budżetowych odrębnie. Ponadto przeprowadzona została szczegółowa analiza oczekiwanych wpływów w perspektywie najbliższych trzech lat, tj. 2021, 2022 i 2023.

Mając na uwadze utrzymywanie się rosnącego trendu inflacyjnego w 2021 r. i **bieżący odczyt inflacji za październik 2021 r. podany przez Główny Urząd Statystyczny 29 października 2021 r. na poziomie 6,8 %** wobec prognozowanego na 2022 r. 3,3 % - w odniesieniu do dochodów z podatków i opłat lokalnych na 2022 rok przyjęto średnioroczny wskaźnik wzrostu **6,0%**. Planowane na 2022 r. dochody z podatków dochodowych od osób fizycznych (PIT) i osób prawnych (CIT) oraz dochodów z subwencji ogólnej przyjęto na poziomie zgodnym z kwotami podanymi przez Ministerstwo Finansów w piśmie z dnia 14 października 2021r., znak: ST3.4750.31.2021.

Z kolei dochody i wydatki budżetowe związane z programem "Rodzina 500 Plus" zaplanowano przy założeniu przejęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od czerwca 2022 r. realizacji wypłat świadczeń objętych tym Programem, co sankcjonuje ustawa z 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych ustaw.

Uwagę zwraca również fakt, że nie założono osiągnięcia dochodów ze sprzedaży majątku. Pomimo znaczącej skali zmian w okresie 2021 - 2024, w perspektywie dalszej, obejmującej 2024 rok i lata następne poszczególne kategorie dochodów przyjęte zostały na poziomie zbliżonym do 2024 r. Oznacza to, że dochody w 2030 r. osiągną wielkość z poziomu dochodów bieżących roku 2024. Począwszy od 2021 r. w prognozie uwzględniono wpływy z gospodarowania majątkiem, ale wyłącznie o charakterze dochodów bieżących, tzn. dochodów z najmu, dzierżawy mienia, użytkowania wieczystego. Duża zmienność czynników wpływających na wysokość dochodów majątkowych, w tym w szczególności brak stabilności na rynku nieruchomości, oraz mocno ograniczone zasoby Gminy powodują, że prognozowanie w oparciu o planowane do osiągnięcia dochody ze sprzedaży majątku na 2021 r. i lata następne obarczone byłyby dużym ryzykiem.

Natomiast prognozuje się, że wpływy Gminy Stolno z dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje w okresie objętym prognozą, które wyniosą:

- w 2021 r. : **2.161.624,90 zł,**
- w 2022 r. : **3.960.413,44 zł,**
- w 2023 r.: **4.951.454,00 zł.**

W Gminie Stolno dochody z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje będą stanowiły:

- środki na dofinansowanie projektów realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej,
- środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (przed zmianami Rządowego Funduszu Dróg Samorządowych),
- środki z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzące z tytułu wyłączeń gruntów z produkcji rolnej na dofinansowanie dróg,
- środki z Rządowego Funduszu Wsparcia Inwestycji Lokalnych,
- środki z programu "Polski Ład",
- a w 2021 r. wpłaty mieszkańców tytułem udziału w kosztach inwestycji : " Wykonanie mikroinstalcji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych w Gminie Stolno" w łącznej wysokości 628.000,00 zł.

Prognozuje się, że dochody z tytułu realizacji inwestycyjnych programów Unii Europejskiej będą realizowane w latach 2021,2022 i 2023 i wyniosą łącznie 2.051.807,86 zł.

W poszczególnych latach będą kształtowały się następująco:

- w 2021 r. : 129.390,42 zł,
- w 2022 r. : 954.613,44 zł,

- w 2023 r.: 967.804,00

Istotne dla budżetów lat 2021 - 2022 zł będzie miało wsparcie rozwojowe z Programu "Polski Ład" w łącznej wysokości 6.639.450,00 zł na dofinansowanie modernizacji Gminnej Oczyszczalni Ścieków , w tym: 2.655.800,00 zł w 2022 r. oraz 3.983.650,00 zł w 2023 r.

Należy odnotować również wsparcie wydatków inwestycyjnych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych otrzymane w wysokości 500.000,00 zł (z tego na 2020 r. w wysokości 100.000,00 zł i na 2021 r. w wysokości 400.000,00 zł).

Prognozuje się również środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (przed zmianami: Rządowego Funduszu Dróg Samorządowych) na 2021 rok w łącznej wysokości 247.190,00 zł oraz na 2023 rok w łącznej wysokości 300.000,00 zł, środki z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzące z tytułu wyłączeń gruntów z produkcji rolnej na dofinansowanie dróg w wysokości 76.800,00 zł oraz środki z programu: Kujawsko-Pomorska Infrastruktura Sportowa w wysokości 42.000,00 zł.

II. Wydatki

Wydatki Gminy prognozuje się w warunkach Jej ograniczonych możliwości budżetowych w związku z wypełnieniem norm ostrożnościowych.

Wahania wydatków ogółem spowodowane są zmianami w poziomie nakładów inwestycyjnych. Najwyższy poziom wydatków ogółem przypada na 2021 rok i osiągnie kwotę 31.110.171,85 zł. Obniżone w kolejnych latach prognozy nakłady inwestycyjne nie uwzględniają finansowania dotyczącego współfinansowania przez Unię Europejską w ramach perspektywy finansowej 2021 - 2027. Może to ulec poprawie dzięki nowym subwencjom na cele inwestycyjne i obniżeniu finansowania dłużnego. Tymczasem niższy poziom wydatków w kolejnych latach wynika również z konieczności zagwarantowania w ramach wydatków bieżących istotnych kwot na obsługę długu. Obowiązująca reguła bilansowania się budżetu bieżącego, zgodnie z którą wydatki bieżące w danym roku budżetowym nie mogą być większe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych i wolne środki na rachunku bieżącym budżetu wynikające z rozliczeń kredytów, pożyczek, wyemitowanych papierów wartościowych z lat ubiegłych części finansującej deficyt budżetu, znacząco ogranicza elastyczność planowania wydatków w sferze bieżącej. Mianowicie wysokość wydatków bieżących zarówno na etapie planowania budżetu jak i w toku jego realizacji determinowana jest poziomem możliwych do osiągnięcia dochodów bieżących. Ponadto

obowiązujący przepis warunkuje możliwość zadłużania się od poziomu wypracowanego wyniku operacyjnego (dochody bieżące – wydatki bieżące) powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku w kolejnych latach okresu 2018 – 2020. Wyzwaniem jest nieprzekroczenie zindywidualizowanego limitu obsługi zadłużenia. W związku ze zaktualizowanymi regułami fiskalnymi dotyczącymi relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych- relacje te na lata 2022 i kolejne w przypadku równoważenia wydatków bieżących dochodami bieżącymi i ewentualnej nadwyżki z lat ubiegłych eliminują wolne środki. Gmina Stolno chcąc więc realizować ujęte w wieloletniej prognozie finansowej przedsięwzięcia inwestycyjne będzie zmuszona maksymalizować poziom wyniku operacyjnego w okresie najbliższych trzech lat. Z uwagi na ograniczone możliwości zwiększania poziomu dochodów bieżących i brak możliwości pozyskania dochodów ze sprzedaży majątku duży nacisk będzie musiał zostać położony na ograniczanie wydatków bieżących.

Prognozuje się, iż w dłuższej perspektywie wydatki bieżące Gminy Stolno kształtować się będą na poziomie zbliżonym do wysokości z 2024 r. (uwzględniając zmiany kosztów obsługi spłat zaciągniętych kredytów i pożyczek). Wskazać też trzeba, że utrzymanie dyscypliny wydatków bieżących ograniczać będą:

- zobowiązania wynikające z podpisanych umów długoterminowych,
- konieczność wyasygnowania środków własnych tytułem zagwarantowania udziałów własnych w finansowaniu dotacjami z budżetu państwa: kosztów realizacji wypłat zasiłków stałych oraz kosztów opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, kosztów dożywiania uczniów, kosztów umieszczenia mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej, drastycznie rosnących kosztów dowożenia uczniów do szkół, czy też kosztów związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii.
- wzrost nakładów na bieżące utrzymanie oddawanych do użytku inwestycji, w szczególności: zmodernizowanych świetlic wiejskich, miejsc wypoczynku i rekreacji oraz boisk sportowych,
- znaczący wzrost wydatków jednostek pomocniczych w ramach budżetu gminy, tzw. Funduszu Sołeckiego z uwagi na mocno zwiększoną podstawę naliczania tego Funduszu

o dotacje na świadczenia wychowawcze w ramach Programu 500+ , szczególnie w odniesieniu do danych z 2020 oraz 2021 r.

- rosnące koszty obsługi długu, tj. rosnące oprocentowanie kredytów i pożyczek.

Koncentracja nakładów inwestycyjnych zakładana jest na 2021 i 2023 rok.

W okresie tym oprócz ważnych przedsięwzięć jednorocznych ujętych w budżecie na 2021 rok planuje się realizację szeregu kluczowych inwestycji wieloletnich, tj:

- pomoc finansową na realizację zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno od km 0 + 005 do km 29 + 619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14 + 144 do km 15 + 146” ,
- modernizację Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Stolnie,
- budowę świetlicy wiejskiej w Oborach,
- budowę sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Grubno oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Stolno,
- Infostradę Kujaw i Pomorza,
- wykonanie mikroinstalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych w Gminie Stolno,
- cyberbezpieczeństwo w Urzędzie Gminy Stolno,
- przebudowę i rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Grubnie,
- przebudowę drogi gminnej nr 060245C w Pilewicach,
- przebudowę drogi gminnej nr 060219C w Rybieńcu,
- przebudowę drogi gminnej nr 060213C Małe-Czyste -Nałęcz,
- przebudowę drogi gminnej nr 060201C Grubno-Rybieńiec,
- Przebudowę drogi gminnej nr 06236C w Robakowie,

Każdorazowo dokonując zmian wieloletniej prognozy finansowej Gminy Stolno zastrzega się, że w przypadku nie przyznania środków przeznaczonych na inwestycje nastąpi unieważnienie odpowiednich postępowań o zamówienie publiczne.

W dokumencie ujęto również przedsięwzięcia realizowane i planowane do realizacji przy finansowaniu środkami własnymi:

- przebudowę boiska treningowego w miejscowości Wabcz,

- zakup pojazdu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Rybieńcu
- budowę drogi na dz. nr 189/20 obręb Stolno.

Reasumując prognozowany poziom wydatków Gminy w projekcie WPF 2021 - 2030 zapewnia spłatę zadłużenia Gminy przy zagwarantowaniu środków na finansowanie inwestycji prorozwojowych, jednakże przy założeniu stabilności finansowej w okresie pogorszonej koniunktury gospodarczej.

III. Deficyt

Deficyt budżetu w 2021 r. w wysokości - 2.292.106,36 zł oraz w 2022 r. w wysokości 1.001.643,47 zł jest odzwierciedleniem skutku planowanego do realizacji programu inwestycyjnego w związku z zaangażowaniem w finansowanie inwestycji środków zwrotnych. Planowana nadwyżka budżetowa w latach 2023 – 2030 odpowiada planowanej spłacie zobowiązań dłużnych.

IV. Przychody

Prognoza przychodów jest kolejnym elementem Wieloletniej Prognozy Finansowej warunkującym poziom przyszłych nakładów ponoszonych przez Gminę Stolno. W ramach przychodów Gminy Stolno planuje się środki:

- z tytułu nowo zaciąganego długu,
- na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Deficyt budżetu w 2021 r. oraz wcześniej zaciągnięte zobowiązania dłużne determinują wysokość nowo zaciąganego długu - w przypadku Gminy Stolno stanowiącą kwotę pożyczek i kredytów.

Zgodnie z Prognozą obciążenie budżetu nowo zaciąganymi pożyczkami i kredytami przypada na :

- 2021 r. w wysokości 1.550.000,00 zł (tj. na poziomie znacząco niższym od zakładanego poziomu na 2021 rok w wysokości 2.080.000,00 zł) w związku z przygotowaniem do realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- 2022 r. w wysokości 2.031.643,47 zł w związku ze spłatą wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz z kontynuacją realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych,
- 2023 r. w wysokości 572.781,00 zł w związku ze spłatą wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Zaciąganie nowych zobowiązań dłużnych prognozuje się tylko w latach 2021 - 2023. Planowany w ramach Prognozy okres spłaty nowo zaciąganych pożyczek i kredytów **nie**

przekracza okresu 10 lat zgodnie z korzystniejszymi warunkami ofert kredytowych dla sektora samorządowego wybranych banków: Bank Gospodarstwa Krajowego, NICOLAUS Bank w Toruniu, Bank Spółdzielczy w Brodniczy oraz w zgodności z aktualnymi zasadami udzielania pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Prognozowane w ramach przychodów środki zwrotne korygowane będą wolnymi środkami na rachunku bieżącym wynikającymi z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, ustalonymi na podstawie bilansu za rok poprzedzający, a także od 2023 r. dochodami z nowej tzw. subwencji rozwojowej wprowadzonej ustawą z dnia 14 października 2021 r. o zmianie dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1927).

Dotychczas w finansach Gminy Stolno nie wystąpiły i nie planuje się zobowiązań dotyczących umów sprzedaży w ratach i umów nienazwanych.

V. Rozchody

W ramach rozchodów planuje się spłaty zaciągniętego długu oraz planowanego do zaciągnięcia w okresie wieloletniej prognozy finansowej. Na zmniejszenie ostatnich spłat rat kapitałowych zaplanowanych pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Toruniu mogą oddziaływać ich częściowe umorzenia udzielane przez Fundusz zgodnie z Zasadami Udzielania Pomocy Finansowej ze Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu zatwierdzanymi uchwałą Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Zgodnie z Prognozą zasadniczy ciężar ograniczenia długu przypada na 2021r. i 2022r. Począwszy od 2023 r. następuje bezpieczny, równowmierny rozkład spłat zobowiązań Gminy. Wykup zadłużenia nastąpi w 2030 r.

VI. Dług

Okres prognozy długu Gminy Stolno zostaje wyznaczony zgodnie z najdłuższym okresem wykupu zobowiązań dłużnych tj. do 2030 r.

Prezentowana prognoza zadłużenia przekłada się na program przedsięwzięć inwestycyjnych Gminy Stolno w latach 2021 - 2030. Maksymalny poziom zadłużenia,

osiągający wartość 5.214.424,11 zł (tj. na poziomie niższym od pierwotnie zakładanego na 2021 rok w wysokości 6.526.548,67 zł) przypada na 2022 r. W kolejnych latach planuje się stały spadek wartości długu aż do jego całkowitego wygaśnięcia w 2030 r.

Ze względu na szeroki program inwestycyjny należy zasygnalizować dużą częstotliwość korekt finansowania potrzeb pożyczkowo/kredytowych w najbliższych latach w następstwie zmian wprowadzanych w projektach inwestycyjnych. Może też na przykład wystąpić skoncentrowanie płatności w krótkim czasie zarówno wydatkowych jak i dochodowych z tytułu refundacji środków zagranicznych. Ponadto duża zmienność parametrów finansowych oraz ewentualny wzrost kosztów inwestycji mogą generować ryzyko zwiększania nowo-zaciąganego długu. Najważniejsza jest jednak konieczność dostosowania długu w perspektywie wieloletniej do wymogów zaktualizowanych reguł fiskalnych dotyczących relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych.